

ระบบเสียงภาษาไทยพวน Phonology in Thai – Phuan

วิไลศักดิ์ กิ่งคำ Wilaisak Kingkham^๑

Received: September 15, 2019

Revised: November 20, 2019

Accepted: December 20, 2019

บทคัดย่อ

ระบบเสียงภาษาไทยพวนประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะ จำนวน ๒๐ หน่วยเสียง ได้แก่ /p, ph, t, th, c, k, kh, ʔ, b, d, m, n, ɲ, ɳ, f, w, l, y, s และ h/ หน่วยเสียงสระ จำนวน ๒๑ หน่วยเสียง ได้แก่ /i, i:, ɯ, ɯ:, u, u:, e, e:, ə, ə:, o, o:, ɛ, ɛ:, ɔ, ɔ:, a, a:, ia, ɯa, ua/ และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ จำนวน ๖ หน่วยเสียง ได้แก่ หน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง-ระดับ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ-ตก หน่วยเสียงวรรณยุกต์กลาง-ระดับ หน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง-ขึ้น หน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง-ตก และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ-ขึ้น

คำสำคัญ : ระบบเสียง, ไทยพวน, ภาษา

Abstract

Phonology in Thai – Phuan consists of 20 consonant phonemes namely; /p, ph, t, th, c, k, kh, ʔ, b, d, m, n, ɲ, ɳ, f, w, l, y, s และ h/ 21 vowel phonemes namely; /i, i:, ɯ, ɯ:, u, u:, e, e:, ə, ə:, o, o:, ɛ, ɛ:, ɔ, ɔ:, a, a:, ia, ɯa, ua / and 6 tone phonemes namely; high-level, low-falling, mid-level, high-rising, high-falling, and low-rising.

Keywords : phonology, thai – phuan, language

^๑คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Wilaisak.k@ku.ac.th

สัญลักษณ์ที่ใช้ในงานวิจัย

[]	=	การถ่ายทอดเสียง
//	=	การถ่ายทอดเสียงสำคัญ
→	=	กลายเป็น
~	=	แทนวรรณยุกต์เสียงสามัญท้ายตรีในภาษาไทยคำ
-	=	แทนวรรณยุกต์เสียงสูง-ระดับในภาษาไทยพวน
·	=	แทนวรรณยุกต์เสียงต่ำ-ตก
^	=	แทนวรรณยุกต์เสียงสูง-ตก
ˊ	=	แทนวรรณยุกต์เสียงสูง-ขึ้น
ˋ	=	แทนวรรณยุกต์เสียงต่ำ-ขึ้น
:	=	แทนเสียงสระเสียงยาว
=	=	เท่ากับ

บทนำ

ประวัติของชาวไทยพวนเป็นคำที่ใช้ในช่วงที่ได้ย้ายถิ่นฐานเข้ามาอยู่ในประเทศไทย ซึ่งเดิมเริ่มแรกเรียกกันว่า “พวน” ซึ่งหมายถึง กลุ่มคนที่ตั้งถิ่นฐานในแคว้นเชียงขวาง ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเวียดนาม ที่ได้ชื่อว่า “พวน” เพราะเมืองเชียงขวางมีแม่น้ำไหลผ่านชื่อว่า “แม่น้ำพวน” จึงเรียกตามชื่อธรรมชาติ

ชาวไทยพวนได้ย้ายถิ่นฐานเข้ามาอยู่ในประเทศไทยหลายครั้งด้วยกัน คือ สมัยกรุงธนบุรี สมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว และในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

วรวิทย์ เลี้ยงถนอม (๒๕๓๖: ๙-๑๐) ได้กล่าวไว้ในคำปรารภหนังสือพจนานุกรมภาษาไทยพวนในอารัมภบทผู้รวบรวมและเรียบเรียงว่า ชาวไทยพวนก็คือ ไทยถิ่นพวกหนึ่งที่ได้อพยพเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารร่วมกับชาวไทยอื่นๆ ในถิ่นแหลมทองนี้เป็นเวลานานร้อยๆ ปีมาแล้ว ดังที่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพทรงอธิบายไว้ในสาส์นสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒนวรราชวรางกูรว่า

พระธรรมมหาวิธานวัตร (๒๕๓๖: ๓) ได้กล่าวไว้ในคำปรารภหนังสือ พจนานุกรมภาษาไทยพวน ความว่า “...ช่วงหลังๆ พี่น้องไทยพวนได้มีการเคลื่อนย้าย แยกย้ายมาอยู่ตั้งบ้านถิ่นฐานกันตามหลายๆ จังหวัดในเมืองไทย การที่สืบเสาะติดตามแล้วมีถึง ๑๕ จังหวัด....”

จากการสืบค้นในปัจจุบันมี ๒๒ จังหวัด ประกอบด้วย ลพบุรี พิษณุโลก เพชรบูรณ์ แพร่ สระบุรี สุพรรณบุรี ปราชินบุรี นครนายก สุโขทัย อุตรดิตถ์ น่าน สิงห์บุรี เพชรบุรี นครสวรรค์ ฉะเชิงเทรา อุตรดิตถ์ หนองคาย พะเยา เชียงราย ชลบุรี อุทัยธานี และกาญจนบุรี

เรื่องเดช ปันเขื่อนขัตติย์ (๒๕๓๑: ๔๙) ได้กล่าวว่า ภาษาไทยพวนในหนังสือภาษาถิ่นตระกูลไทยความว่า ภาษาไทยพวน ได้แก่ ภาษาไทยที่พูดในเมืองพวน จังหวัดเชียงขวางของลาวซึ่งได้อพยพเข้ามาอยู่ในบางจังหวัดของประเทศไทย เช่น จังหวัดลพบุรี นครนายก เป็นต้น

มูลนิธิไทยพวน (๒๕๓๖: ๑๓) ได้กล่าวไว้ในคำปรารภหนังสือพจนานุกรมภาษาไทยพวนเรื่องคำชี้แจงไว้ว่า ภาษาไทยพวนประกอบด้วยเสียงพยัญชนะ จำนวน ๒๐ หน่วยเสียง ได้แก่ /p, ph, b,

t, d, th, c, k, kh, f, s, h, m, n, ñ, ŋ, l, w, y และ ʔ/ เสียงสระเดี่ยว ๑๘ หน่วยเสียง คือ /i, ii, ī, ī̄, u, uu, e, ee, ๑, ๑๑, o, oo, ๕, ๕๕, a, aa, ๖, ๖๖/ และสระประสม ๓ หน่วยเสียง คือ /ia, īa, ua/ มีเสียงวรรณยุกต์ ๖ หน่วยเสียง และมีความคล้ายคลึงกับภาษาไทยมาตรฐาน

ทัศนัย อารมณสุข (๒๕๒๑) ได้ศึกษาเปรียบเทียบเสียงของคำในภาษาพวนและภาษาไทยมาตรฐาน โดยศึกษาภาษาที่ตำบลหนองแสง อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก โดยมีผลการศึกษาเสียงในภาษาไทยพวนประกอบด้วยเสียงพยัญชนะ ๒๐ หน่วยเสียง คือ /p, ph, b, t, d, th, c, k, kh, f, s, h, m, n, ñ, ŋ, l, w, y และ ʔ/ เสียงสระเดี่ยว ๑๘ หน่วยเสียง คือ /i, ii, ī, ī̄, u, uu, e, ee, ๑, ๑๑, o, oo, ๕, ๕๕, a, aa, ๖, ๖๖/ และสระประสม ๓ หน่วยเสียง คือ /ia, īa, ua/ มีเสียงวรรณยุกต์ ๖ หน่วยเสียง คือ /๑/ คล้ายเสียงสามัญในภาษาไทยมาตรฐาน /๒/ คล้ายเสียงเอกในภาษาไทยมาตรฐาน /๓/ คล้ายเสียงโทในภาษาไทยมาตรฐาน /๔/ คล้ายเสียงตรีในภาษาไทยมาตรฐาน /๕/ คล้ายเสียงจัตวาในภาษาไทยมาตรฐาน และ /๖/ คล้ายเสียงตรีแต่สูงกว่าและเป็นเสียงระดับ (level)

ศิริชัย หอมควง และศุภกิต บัวขาว (๒๕๕๙: ๑) บทคัดย่อวิทยานิพนธ์เรื่องการแปรของเสียงพยัญชนะในภาษาไทยพวน อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ผลงานวิจัยพบว่า มีพยัญชนะต้นเดี่ยว จำนวน ๒๐ หน่วยเสียง พบการแปร ๗ หน่วยเสียง ได้แก่ /b-, m-, s-, k-, kh-, ŋ- และ h-/ ส่วนพยัญชนะท้าย มี ๙ หน่วยเสียง พบการแปรหน่วยเสียง /ʔ-/ โดยการแปรเสียงพยัญชนะพบมากที่สุดกับผู้พูดรุ่นอายุที่ ๓ (๑๕-๒๕ ปี) รองลงมาคือ ผู้พูดรุ่นอายุที่ ๒ (๔๐-๕๐ ปี) และพบน้อยที่สุดในผู้พูดรุ่นอายุที่ ๑ (๖๕ ปีขึ้นไป) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการแปรส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลมาจากภาษาไทยมาตรฐาน

ระบบเสียงในภาษาไทยพวน (Thai-Phuan Phonology)

ระบบเสียงในภาษาไทยพวนประกอบด้วยระบบเสียงพยัญชนะ จำนวน ๒๐ หน่วยเสียง ระบบเสียงสระ จำนวน ๒๑ หน่วยเสียง และระบบเสียงวรรณยุกต์ จำนวน ๖ หน่วยเสียง ซึ่งมีรายละเอียดแต่ละหน่วยเสียง ดังต่อไปนี้

๑. ระบบเสียงพยัญชนะ (Consonant System)

ภาษาไทยพวนมีหน่วยเสียงพยัญชนะ จำนวน ๒๐ หน่วยเสียง ประกอบด้วย /p/ /t/ /k/ /c/ /ʔ/ /ph/ /th/ /kh/ /b/ /d/ /m/ /n/ /ŋ/ /ŋ̄/ /f/ /s/ /h/ /l/ /w/ /y/ ซึ่งมีลักษณะการเกิดตามฐานกรณ์ และตัวอย่างคำที่ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต่างๆ ดังนี้

๑.๑ หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยพวนที่เกิดต้นพยางค์

ภาษาไทยพวนมีหน่วยเสียงพยัญชนะที่สามารถเกิดต้นพยางค์ได้ จำนวน ๒๐ หน่วยเสียง โดยมีรายละเอียดดังแสดงในตารางนี้

ตารางแสดงหน่วยเสียงพยัญชนะต้นในภาษาไทยพวน

หน่วยเสียง พยัญชนะ	ภาษาไทยพวน	การถอดเสียงแสดงหน่วยเสียง	ความหมาย
/p/	ปู	[pùʔ]	ปลุก
/t/	ต่า	[tà:]	ตะกร้า
/c/	จอง	[cɔ:ŋ]	จ้วง
/k/	ไค้	[káy]	กระจง
/ʔ/	อ้าว	[ʔúaʔ]	อาเจียน
/ph/	เพอ	[phǎ:]	ใคร
/th/	เถ	[thǎ:]	โกน
/kh/	เช่า	[khàw]	ข้าว
/b/	บาย	[ba:y]	จับ
/d/	โตะ	[dòʔ]	ฝู, ยู่ย
/m/	มุ่ม	[múm]	จุ่ม, งอ
/n/	นวด	[núat]	สีผึ้ง
/ŋ/	ญู่	[ŋú:]	ผลัก, ดัน
/ŋ/	ง้าย	[ŋá:y]	เช่า
/f/	ฝะ	[fàʔ]	ฝาก
/s/	โซ	[so:]	ป่วย
/h/	ฮาน	[ha:n]	ตัดกิ่งไม้
/l/	ลู	[lúʔ]	ลูก
/y/	หยัวะ	[yúaʔ]	หยวก
/w/	ว้อ	[wǎ:]	บ้า

๑.๒. หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยพวนที่เกิดท้ายพยางค์

ภาษาไทยพวนมีหน่วยเสียงพยัญชนะที่สามารถท้ายพยางค์ได้ จำนวน ๙ หน่วยเสียง โดยมีรายละเอียดดังตารางนี้

ตารางแสดงหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายในภาษาไทยพวน

หน่วยเสียงพยัญชนะ	ภาษาไทยพวน	การถอดเสียงแสดงหน่วยเสียง	ความหมาย
/-k/	โจก	[cò:k]	ชั้นโอชนิดหนึ่ง
/-n/	ตั้น	[tón]	ลำตั้น
/-ŋ/	คั้ง	[khaŋ]	ผูกวัวฝักติดกันกับวัวที่ชำนาญแล้ว
/-m/	คอม	[khɔ:m]	เคียว
/-p/	ปา	[pa:]	ปลา
/-t/	ตอด	[tɔ:t]	กัด, ขบ
/-ʔ/	เคาะ	[khɔʔ]	คอก
/-w/	ญาว	[ŋa:w]	ยาว
/-y/	เตื่อย	[tɯay]	ห้อย, ยาน

๑.๓ คู่เทียบเสียงพยัญชนะ (Minimal pairs)

/p, t, c, k, ʔ/			/ph, th, kh/		
	ปา	[pa:]	ปลา	พา	[pha:-khaw]
	ตา	[ta:]	ตา	เช่า	สำหรับข้าว
	กา	[ka:]	กา	ทา	[tha:]
	อา	[ʔa:]	น้ำผู้หญิง	คา	[kha:]
	จา	[ca:]	ตัดหญ้า		ตัดต้นไม้
/b, d/			/f, s, h/		
	บูด	[bù:t]	เนา	ไฟ	[fay]
	ดูด	[dù:t]	สูบ	ไซ	[say]
				ไฮ	[hay]
/m, n, ŋ, ɲ/			/b, d/		
	มา	[má:]	มา	บ้ำ	[bá:]
	นา	[ná:]	นา	ม้ำ	[má:]
	งา	[ŋá:]	งา		
/w, y/			/d, n/		
	วา	[wa:]	วา	ดำ	[dam]
	ยา	[ya:]	ยา	นำ	[nam]
/p, ph/			/c, ɲ/		
	ปู	[pū:]	ปู	จา	[ca:]
	พู	[phū:]	ใบพู่	หญ้า	[ŋa:]
/t, th/			/ʔ, h/		
	ตาบ	[tà:p]	ชุน	เอาะ	[ʔɔʔ]
	ถาบ	[thà:p]	ฟาด, หวด	เหาะ	[hɔʔ]
/k, kh/			/s, ʋ/		
	ไก้	[káy]	กระจง	แข่ง	[sɛ:ŋ]
	ไค้	[kháy]	เปิด	แล้ง	[ɛ:ŋ]
					พวง, ช่อ
					เย็น

๒. ระบบเสียงสระ (Vowel System)

ภาษาไทยพวนมีหน่วยเสียงสระ จำนวน ๒๑ หน่วยเสียง แบ่งเป็นสระเสียงสั้น ๙ หน่วยเสียง สระเสียงยาว ๙ หน่วยเสียง และสระประสม ๓ หน่วยเสียง ดังนี้

ตารางแสดงหน่วยเสียงสระในภาษาไทยพวน

หน่วยเสียงสระ	ภาษาไทยพวน	การถอดเสียงแสดงหน่วยเสียง	ความหมาย
/a/	กะ	[kàʔ]	กากอาหาร
/a:/	ดาน	[da:n]	ห้าม
/i/	กีน	[kin]	กลืน
/i:/	กี้	[ki:]	จี้
/u/	กุ่ม	[ku:m]	ปลุกปล้ำ
/u:/	จุด	[cù:t]	เผา
/o/	ดม	[dom]	ดม
/o:/	โจ	[co:]	โน
/e/	เป็	[péʔ]	ไม่คม
/e:/	เงน	[ŋen]	เอียง
/ɛ/	แป้ว	[pɛ:w]	มีตำหนิ
/ɛ:/	แปว	[pɛ:w]	ปล่องไฟ
/ɯ/	ถึ	[thɯʔ]	ถูกต้อง
/ɯ:/	จึ้น	[cɯ:n]	ขึ้น
/ɔ/	เขอะ	[khɔʔ]	ริม
/ɔ:/	ขอนแก่น	[khɔ:n]	ข้างหน้า
/ə/	เค่อ	[khəʔ]	บวม
/ə:/	เผอ	[phə:]	ใคร
/ia/	เผียน	[phian]	เปลี่ยน
/ɯa/	เทื่อ	[thɯa]	ครั้ง
/ua/	ทวย	[thuay]	ทวย, คาด

๒.๑ คู่เทียบเสียงสระ (Minimal pairs)

/i, ɪ, u/				/e, ə, o/			
	ตั้ง	[tɪŋ]	เคลื่อนไหวก		เกิด	[kèt]	เครื่องประดับ
	ตั้ง	[tɪuŋ]	แน่น		เกิด	[kə̀t]	เกิด
	ตั้ง	[túŋ]	เต็ม		กต	[kòt]	นกกระปูด
/i:, ʊ:, u:/				/ɛ, a, ɔ/			
	พี	[phi:]	อ้วน		แซะ	[sɛʔ]	เอาออก
	พื่อ	[phɪu:]	ขยายออก		ชะ	[sáʔ]	ล้าง
	พู	[phu:]	ใบพลู		เซาะ	[sɔʔ]	ทำให้กร่อน
/ɛ:, ə:, o:/				/ɛ:, a:, ɔ:/			
	แดด	[dɛ:t]	แดด		แกบ	[kɛ:p]	แกลบ
	เด็ด	[dɛ̀t]	สะดุ้ง		กาบ	[ká:p]	กาบมะพร้าว
	โดด	[dò:t]	กระโดด		กอบ	[kɔ:p]	หยิบเอาของ ด้วยมือทั้งสอง
/e, e:/				/i, i:/			
	เปิด	[pèt]	เปิด		จิบ	[cip]	นกกระจิบ
	เปต	[pè:t]	เปรต		จิบ	[ci:p]	จิบ
		/ɛ, ɛ:/		/ɔ, ɔ:/			
	แบน	[bɛn]	อสุจิ		น่อง	[nɔ̀ŋ]	น่อง
	แบน	[bɛ:n]	แบน		น่อง	[nɔ̀:ŋ]	น่อง
/u, u:/				/i:, ia/			
	อืด	[ʔu:t]	อดอยาก		ขีด	[khi:t]	ขีด
	อืด	[ʔu:t]	อดทน		เขียด	[khiat]	เขียด
	กุด	[kùt]	สั้น				
	กุด	[kù:t]	หยิก				
/ə, ə:/				/ua, u:/			
	เกิง	[kəŋ]	ครึ่ง		เอือน	[hɪuan]	เรือ่น
	เกิง	[kə:ŋ]	ดวงจันทร์		ฮีน	[hɪu:n]	ขึ้น
/a, a:/				/ua, u:/			
	ขัด	[khàt]	ขัด		สวด	[sùat]	สวด
	ขาด	[khà:t]	ขาด		สุด	[sùt]	สุด
/o, o:/				/ua, u:/			
	กบ	[kòp]	กบ		หวด	[hùat]	หวด
	โกบ	[kò:p]	งอเข้าหากัน		หุด	[hù:t]	หุด
/ia, i/					สวบ	[sùap]	สวบ
	เสียบ	[siap]	เสียบ		สูบ	[sù:p]	สูบ
	ลียบ	[sip]	ลียบ				
	เกียด	[kiat]	เกลียด				
	กิด	[kit]	สะกิด				

๓. ระบบเสียงวรรณยุกต์ (Tonal System)

ภาษาไทยพวนมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ จำนวน 6 หน่วยเสียง ประกอบด้วยหน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ-ตก หน่วยเสียงวรรณยุกต์กลาง-ระดับ หน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง-ระดับ หน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง-ขึ้น หน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง-ตก และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ-ขึ้น ดังตารางต่อไปนี้

๓.๑ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ-ตก ซึ่งทัตไนย อารมณีสุข (๒๕๒๑: ๒) บทคัดย่อเรียกว่าเสียงวรรณยุกต์ /๒/ ใช้สัญลักษณ์ / ˨˩˦ / โดยมีตัวอย่างดังนี้

ตารางแสดงหน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ-ตกในภาษาไทยพวน

หน่วยเสียงวรรณยุกต์	สัญลักษณ์	ภาษาไทยพวน	การถอดเสียงแสดงหน่วยเสียง	ความหมาย
ต่ำ-ตก	/ ˨˩˦ /	ข้าว	[khàw]	ข้าว
		ข้าว	[khùɑŋ]	ลาน
		จ้อ	[cɔː]	เริ่มตั้งครรภ์
		จิม	[cim]	ใกล้
		แส่ว	[sɛw]	เฉียว
		เต๋	[dèː]	ยื่น
		ดุง	[dùŋ]	จันทัน
		ต๊ะ	[təʔ]	ตาก
		ปี้	[biː]	ยี่
		แป้น	[bɛːn]	รอยฟันบาก

๓.๒ หน่วยเสียงวรรณยุกต์กลาง-ระดับ ซึ่งทัตไนย อารมณีสุข (๒๕๒๑: ๒) บทคัดย่อเรียกว่าเสียงวรรณยุกต์ /๑/ หรือเสียงสามัญซึ่งไม่มีสัญลักษณ์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตารางแสดงหน่วยเสียงวรรณยุกต์กลาง-ระดับในภาษาไทยพวน

หน่วยเสียงวรรณยุกต์	สัญลักษณ์	ภาษาไทยพวน	การถอดเสียงแสดงหน่วยเสียง	ความหมาย
กลาง-ระดับ	ไม่มี	ทา	[thaː]	ทาสี
		แบน	[bɛːn]	ตื้อ
		ตาน	[taːn]	เครื่องดักนก
		แน	[nɛː]	เล็ง
		จน	[con]	ชิด
		คอม	[khɔːm]	เคียว
		ปอม	[pɔːm]	ชื้อหอย
		อาน	[ʔaːn]	ขัด
		ทาว	[thaːw]	ทวง, ตาม

๓.๓ หน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง-ระดับ ซึ่งทัตไนย อารมณีสุข (๒๕๒๑: ๓) บทคัดย่อเรียกว่า เสียงวรรณยุกต์ /๔/ คล้ายเสียงตรีในภาษาไทยมาตรฐานแต่มีเสียงกัก ใช้สัญลักษณ์ / 7 / ดังเช่น

ตารางแสดงหน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง-ระดับในภาษาไทยพวน

หน่วยเสียงวรรณยุกต์	สัญลักษณ์	ภาษาไทยพวน	การถอดเสียงแสดงหน่วยเสียง	ความหมาย
สูง-ระดับ	/ 7 /	เกือ	[k ^h ūa]	เกลือ
		บัว	[būa]	บัว
		แดง	[d ^h ɛːŋ]	แดง
		ดำ	[dām]	ดำ
		ยา	[yāː]	ยา
		จี่	[khiː]	ขี้จี่จระ
		ซ่อย	[s ^h ɔːy]	สร้อย
		ฝ้าย	[faːy]	ฝ้าย
		เสื่อ	[s ^h ūa]	เสื่อ
		ปี่	[piː]	ปี่

๓.๔ หน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง-ขึ้น ซึ่งทัตไนย อารมณีสุข (๒๕๒๑: ๓) บทคัดย่อเรียกว่า เสียงวรรณยุกต์ /๖/ หรือเสียงตรีในภาษาไทยมาตรฐานแต่มีเสียงกัก ใช้สัญลักษณ์ / 7 / ตัวอย่างเช่น

ตารางแสดงหน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง-ขึ้นในภาษาไทยพวน

หน่วยเสียงวรรณยุกต์	สัญลักษณ์	ภาษาไทยพวน	การถอดเสียงแสดงหน่วยเสียง	ความหมาย
สูง-ขึ้น	/ 7 /	เทิง	[th ^h ɔŋ]	อิง, พิง
		เท้า	[tháw]	รบ
		ต้อย	[t ^h ɔːy]	จิ้ม
		ดิ่ง	[d ^h áŋ]	เสาดอก
		ถุ่ม	[ŋ ^h úm]	รัดเข้าหากัน
		ถู่	[ŋ ^h úː]	ดันขึ้น
		ดิ่ง	[d ^h úŋ]	คด
		จิ้น	[cón]	น้ำไหลถี่ๆ
		จิ่ง	[cáŋ]	ตั้งท่า
		แบ๊	[b ^h ɛː]	แพะแกะ

๓.๕ หน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง-ตก ซึ่งทัตไนย อารมณีสุข (๒๕๒๑: ๓) บทคัดย่อเรียกว่า เสียงวรรณยุกต์ /๓/ หรือเสียงโทในภาษาไทยมาตรฐาน ใช้สัญลักษณ์ / 7 / ดังเช่น

ตารางแสดงหน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง-ตกในภาษาไทยพวน

หน่วยเสียงวรรณยุกต์	สัญลักษณ์	ภาษาไทยพวน	การถอดเสียงแสดงหน่วยเสียง	ความหมาย
สูง-ตก	/ ˆ /	ซิ่น	[sín]	ผ้าซิ่น
		ใต้	[táy]	ใต้
		ท่่อง	[thǎw]	ถูกต้อง
		โต้ง	[toːŋ]	ใหญ่
		ปี้้ง	[pínŋ]	ลักษณะนามเรียกหนังสือ
		เผี้ง	[phǎŋ]	ผึ้ง
		จู้่นพุ่น	[cuːnphuːn]	รวมกันเป็นจำนวนมาก
		โซ่	[soː]	ชั่วคราว
		ท้าว	[thaːw]	ล้าม

๓.๖ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ-ขึ้น ซึ่งทศไนย อารมณีสุข (๒๕๒๑: ๓) บทคัดย่อเรียกว่าเสียงวรรณยุกต์ /๕/ หรือเสียงจัตวาในภาษาไทยมาตรฐาน ใช้สัญลักษณ์ / ˘ / ดังเช่น

ตารางแสดงหน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ-ขึ้นในภาษาไทยพวน

หน่วยเสียงวรรณยุกต์	สัญลักษณ์	ภาษาไทยพวน	การถอดเสียงแสดงหน่วยเสียง	ความหมาย
ต่ำ-ขึ้น	/ ˘ /	ขา	[khaː]	ขา
		หมา	[maː]	หมา
		หมู	[muː]	หมู
		หา	[haː]	หา
		หู	[huː]	หู
		สาย	[saːy]	สาย
		หลาย	[laːy]	หลาย
		หลัง	[laŋ]	หลัง
		สี	[siː]	สี
		ไหม	[māy]	ไหม

๔. คู่เทียบเสียงวรรณยุกต์ (Minimal pairs)

ทา	[tha:]	‘ทาสี’	แน	[nɛ:]	‘ไม่มีความสุข’
ถ่า	[thà:]	‘ไม่มีความหมาย’	แห่น	[nɛ:]	‘การยุยง’
ท่า	[thā:]	‘หยุด’	แน๋	[nɛ̃:]	‘ดีมาก’
ทา	[thā:]	‘รอกอย’	แน	[nɛ̃:]	‘ร่วมกัน’
ท้า	[thá:]	‘ท้าทาย’	แน้	[nɛ:]	‘คำเรียก’
ถา	[thǎ:]	‘โกน’	แห่น	[nɛ̃:]	‘แห่น’

๑) คู่เทียบเสียงระหว่างหน่วยเสียง ต่ำ-ตก กับ สูง-ขึ้น

ก้อย	[kɔy]	‘เกาะติด’	ก้อย	[kɔy]	‘อาหารชนิดหนึ่ง’
------	-------	-----------	------	-------	------------------

๒) คู่เทียบเสียงระหว่างหน่วยเสียง ต่ำ-ตก กับ กลาง-ระดับ

เกาะ	[kɛ:]	‘เกาะ’	แก	[kɛ:]	‘นกพิราบ’
------	-------	--------	----	-------	-----------

๓) คู่เทียบเสียงระหว่างหน่วยเสียง ต่ำ-ตก กับ ต่ำ-ขึ้น

ซำ	[sám]	‘เท่ากัน’	สำ	[sám]	‘สลับกัน’
----	-------	-----------	----	-------	-----------

๔) คู่เทียบเสียงระหว่างหน่วยเสียง ต่ำ-ตก กับ สูง-ตก

เส้า	[sǎw]	‘เขย่า’	เสร้า	[sǎw]	‘เสร้า’
------	-------	---------	-------	-------	---------

๕) คู่เทียบเสียงระหว่างหน่วยเสียง ต่ำ-ตก กับ สูง-ระดับ

เสื่อ	[sɯa]	‘เสื่อ’	เสื่อ	[sɯa]	‘เสื่อ’
-------	-------	---------	-------	-------	---------

๖) คู่เทียบเสียงระหว่างหน่วยเสียง สูง-ขึ้น กับ กลาง-ระดับ

แป้ว	[pɛ:w]	‘รอยเปื้อน’	แป้ว	[pɛ:w]	‘ปล่องไฟ’
------	--------	-------------	------	--------	-----------

๗) คู่เทียบเสียงระหว่างหน่วยเสียง สูง-ขึ้น กับ ต่ำ-ขึ้น

ฟ้า	[fǎ:]	‘ฟ้า’	ฝ่า	[fǎ:]	‘ฝาปิด’
-----	-------	-------	-----	-------	---------

๘) คู่เทียบเสียงระหว่างหน่วยเสียง สูง-ขึ้น กับ สูง-ตก

ญู้	[ɲú:]	‘สนับสนุน’	ญู้	[ɲú:]	‘ดัน’
-----	-------	------------	-----	-------	-------

๙) คู่เทียบเสียงระหว่างหน่วยเสียง สูง-ขึ้น กับ สูง-ระดับ

ท้วง	[thúaŋ]	‘ติดตาม’	ทวง	[thúaŋ]	‘เกณฑ์คนมา’
------	---------	----------	-----	---------	-------------

๑๐) คู่เทียบเสียงระหว่างหน่วยเสียง กลาง-ระดับ กับ ต่ำ-ขึ้น

ไป	[pay]	‘ไป’	ไป	[pǎy]	‘เลื่อนไป’
----	-------	------	----	-------	------------

๑๑) คู่เทียบเสียงระหว่างหน่วยเสียง กลาง-ระดับ กับ สูง-ตก

ชน	[son]	‘เต็ม’	สัน	[són]	‘ผลึก, ดัน’
----	-------	--------	-----	-------	-------------

๑๒) คู่เทียบเสียงระหว่างหน่วยเสียง กลาง-ระดับ กับ สูง-ระดับ

ปา	[pa:]	‘ปลา’	ป้า	[pǎ:]	‘ป้า’
----	-------	-------	-----	-------	-------

๑๓) คู่เทียบเสียงระหว่างหน่วยเสียง ต่ำ-ขึ้น กับ สูง-ตก

แขน	[khǎ:n]	‘แขน’	แค้น	[khǎ:n]	‘แค้น’
-----	---------	-------	------	---------	--------

๑๔) คู่เทียบเสียงระหว่างหน่วยเสียง ต่ำ-ขึ้น กับ สูง-ระดับ

ฝ้าย	[fǎ:y]	‘เชื่อนทอน้ำ’	ฝ้าย	[fǎ:y]	‘ฝ้าย’
------	--------	---------------	------	--------	--------

๑๕) คู่เทียบเสียงระหว่างหน่วยเสียง สูง-ตก กับ สูง-ระดับ

เกื้อ [k^uiə] ‘เกื้อกุล’ เกื้อ [k^uiə] ‘เกื้อ’

ผลการวิจัยจากการหาคู่เทียบเสียงทั้งหน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ จากกลุ่มผู้ที่มีอายุตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป ยังใช้ภาษาไทยพวนได้เป็นอย่างดี ในขณะที่กลุ่มประชากรที่มีอายุต่ำกว่า ๖๐ ปีลงมาจะใช้ภาษาไทยมาตรฐานส่วนมากแต่สำเนียงยังเป็นภาษาไทยพวน ซึ่งมีลักษณะอย่างนี้สอดคล้องกับการศึกษาภาษาไทยถิ่นต่างๆ ในประเทศไทย ลักษณะทางภาษาจะมีการแปร และข้อสังเกตงานพิธีการต่างๆ เช่น งานแต่งงาน งานศพ งานทำบุญตามพิธีทางศาสนา การใช้ภาษาในงานดังกล่าวใช้ภาษาไทยมาตรฐานทั้งหมด ภาษาไทยพวนจะใช้สื่อสารกันของบุคคลในกลุ่มเท่านั้น เป็นที่น่าสังเกตอีกประการหนึ่ง กลุ่มวัยรุ่นสนทนากันในกลุ่มใช้ภาษาไทยทั้งหมด

ผลงานวิจัยลักษณะทางภาษามีความสอดคล้องกับงานวิจัยท่านอื่นๆ เช่น มุลนิธิไทยพวน (๒๕๓๒: ๑๓) และงานวิจัยของทศไฉย อารมณสุข (๒๕๒๑) ในกลุ่มประชากรที่มีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป ในกลุ่มอายุต่ำกว่า ๖๐ ปี ภาษามีการแปรไปใช้ภาษาไทยมาตรฐาน

บรรณานุกรม

- กาญจนา คุวัฒนาศิริ.(๒๕๒๔). **วรรณยุกต์ในภาษาญ้อ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กาญจนา นาคสกุล. (๒๕๒๔). **ระบบเสียงภาษาไทย**. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กำชัย ทองหล่อ. (๒๕๔๕). **หลักภาษาไทย**. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานคร: อมรการพิมพ์.
- จิตร ภูมิศักดิ์. (๒๕๑๔). **ความเป็นมาของคำสยาม-ไทย-ลาวและขอม และวัฒนธรรมเชื้อชาติ**. กรุงเทพมหานคร: สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย.
- ทักษ์ไวย อารมย์สุข. (๒๕๒๑๗). **การศึกษาเปรียบเทียบเสียงของคำในภาษาไทยพวนและภาษาไทยมาตรฐาน**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- บรรจบ พันธุเมธา. (๒๕๐๒). **กาเล่หม่านไต**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: พัฒนาศึกษา.
- บรรจบ พันธุเมธา. (๒๕๓๐). **พจนานุกรมพม่า-ไทย-อังกฤษ**. (อัตสำเนา).
- ประเสริฐ ฉ นคร. (๒๕๔๑). **สารนิพนธ์ประเสริฐ ฉ นคร**. กรุงเทพมหานคร: ชนนิยม.
- ประเสริฐ ฉ นคร. (๒๕๓๔). **พจนานุกรมไทยอาหม-ไทย**. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์สพริ้นท์ติ้งเซ็นเตอร์.
- ประเสริฐ ฉ นคร. . (๒๕๕๘). **๙๖ ปี ศ.ดร.ประเสริฐ ฉ นคร**. กรุงเทพมหานคร: ชนนิยม.
- พระยาอนุমানราชชน. (๒๕๐๒). **บันทึกความรู้อภาค ๓**. งานพระราชทานเพลิงศพ พ.ท.ขุนพิสิษฐ์ ยุทธโยธา (พยุ่ง เทชะบุรณะ).
- พระยาอุปกิตศิลปสาร. (๒๕๑๑). **หลักภาษาไทย**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิชจำกัด.
- ไพรัตน์ โกมลมาลย์. (๒๕๕๘). **การศึกษาการกระจายคำศัพท์ภาษาไทยพวนในจังหวัดนครนายก**. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.
- มูลนิธิไทยไทยพวน. (๒๕๓๒). **พจนานุกรมภาษาไทยพวน**. ม.ป.ท.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (๒๕๕๖). **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔**. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- วิจิตร ภาณุพงษ์. (๒๕๑๔). **โครงสร้างภาษาไทย:ระบบไวยากรณ์**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิจิตร ภาณุพงษ์. (๒๕๑๓). **การวิเคราะห์ภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์**. คู่มือครูภาษาไทย เล่ม ๓. กรุงเทพมหานคร: กรมการฝึกหัดครู.
- วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์. (๒๕๒๔). **ภาษาและภาษาศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์. (๒๕๕๖). **ภาษาไทยถิ่น**. พิมพ์ครั้งที่ ๔ กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์. (๒๕๕๙). **ภาษาตระกูลไต**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์. ๒๕๒๖. **ภาษาศาสตร์เชิงประวัติ: วิวัฒนาการภาษาไทยและภาษาอังกฤษ**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์. ๒๕๔๙. **ไตพม่า-ภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์. ๒๕๕๖. “คำบอกจำนวนนับในภาษาไตพม่า: ความสอดคล้องกับภาษาไทยถิ่นอีสาน.” **วารสารภาษาไทยและวัฒนธรรมไทย**. ๗ (๑๓): ๑-๘.

- ศิริชัย หอมคง และศุภกิต บัวขาว. (๒๕๕๙). การแปรของเสียงพยัญชนะในภาษาไทยพวน อำเภอ บ้านฝ้อ จังหวัดอุดรธานี. **วารสารบัณฑิตศึกษา มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย ขอนแก่น**. ๕ (๑): ๑๒๒-๑๓๗.
- อุดม วโรตม์สีกขิตติ์. (๒๕๑๓). **ภาษาศาสตร์เบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร: กรมการฝึกหัดครู. Chulalongkorn University. (1976). **Tai Linguistics In Honor of Fang Kuei Li**. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Dhogde, R.V. and Willisak Kingkham. (1992). "A Comparison of Phonology and Morphology in Standard-Thai and Tai-Phake." In **PAN-ASIATICLINGUISTICS the third International Symposium on Language and Linguistics**. Bangkok: Chulalongkom University Press.
- Gedney, WilliamJ. (1972). "A checklist for Determining Tones in Tai Dialects" in M. Estelle Smith (ed). **Studies in Linguistics in honor of George L. Trager**. The Hague: Mouton. 423-37.
- Goswami, S.N. (1998). **Studies in Sino-Tibetan Language**. Gauhati Assam: Arunoday Press.